

Obsah

Předmluva k českému vydání	11
Na úvod	15
Předmluva	17
Adresy autorů	19
Úvod	21
1 Postavení základní psychosomatické medicíny v lékařské psychoterapii	23
Wolfgang Tress	
1.1 Sociální a zdravotnicko-politické dimenze lékařské psychoterapie ..	23
1.2 Definice pojmů	26
1.3 Historie vývoje psychoterapeutických směrnic	27
1.4 Cíle a metody léčby v základní psychosomatické péči	29
1.5 Předpoklady pro účast na základní psychosomatické péči	32
Základy	35
2 Historický nástin psychosomatické medicíny	37
Wolfgang Tress	
3 Interpersonální medicína	43
Wolfgang Tress, Johannes Kruse a Wolfgang Wöller	
3.1 Vývoj osobnosti	45
3.2 Patogeneze – co nás činí nemocnými?	46
3.3 Salutogeneze – co nás udržuje zdravými?	48
3.4 Základní koncepty komunikace – cyklicky-maladaptivní vztahový kruh (CMP) a strukturální analýza sociálního chování (SASB)	49
3.5 Symptom jako výraz interpersonálních procesů	55

3.6	Manifestace psychogenních onemocnění v tělesných, duševních a sociálně-komunikačních interpersonálních symptomech	65
3.7	Základní nosologické koncepty psychosomatické medicíny	69
4	Rozhovor lékaře a pacienta	71
	Jürgen Ott, Johannes Kruse a Wolfgang Tress	
4.1	Rámcové podmínky a provádění lékařského rozhovoru	72
4.2	Diagnostický rozhovor v základní psychosomatické péči	76
	Onemocnění s primárně tělesnou symptomatikou	83
5	Psychosomatické aspekty speciálních klinických obrazů nemoci	85
	Johannes Kruse a Wolfgang Wöller	
6	Somatoformní poruchy (F45)	87
	Johannes Kruse a Wolfgang Wöller	
7	Oběhový systém	99
	Wolfgang Wöller a Johannes Kruse	
7.1	Koronární srdeční onemocnění	99
7.2	Srdeční neuróza (F45.30)	103
7.3	Esenciální hypertonie (I10)	106
8	Dýchací orgány	109
	Wolfgang Wöller a Johannes Kruse	
8.1	Hyperventilační syndrom (R6.4)	109
8.2	Astma bronchiale (J45)	110
9	Trávicí trakt	115
	Johannes Kruse a Wolfgang Wöller	
9.1	Funkční abdominální potíže (F45.3: somatoformní autonomní funkční poruchy)	115
9.2	Žaludeční vřed a vřed dvanácterníku (K25, K26, K27)	119
9.3	Colitis ulcerosa (K51)	122
9.4	Morbus Crohn (K50)	126
10	Onemocnění látkové výměny – diabetes mellitus	129
	Johannes Kruse a Wolfgang Wöller	
11	Poruchy příjmu potravy	133
	Johannes Kruse a Wolfgang Wöller	
11.1	Anorexia nervosa (F50.0)	133
11.2	Bulimia nervosa (F50.2)	140
11.3	Obezita (E66)	144
12	Časté ortopedické klinické obrazy nemoci	147
	Matthias Franz a Johannes Kruse	
12.1	Bolesti zad	149

12.2	Primární chronická artritida (revmatoidní artritida)	156
12.3	Generalizovaná tendomyopatie (fibromyalgie, revmatismus měkkých tkání)	158
12.4	Morbus sudeck, reflexní sympatická dystrofie (algodystrofie)	160
12.5	Neurotické požadování odchodu do předčasného důchodu	161
12.6	Distorze krční páteře	163
13	Pokožka jako hraniční orgán a vztahové pole	165
	Christiane Schaller	
13.1	Neurodermatitida (endogenní ekzém, L20)	166
13.2	Urtikaria (kopřivka)	167
13.3	Psoriáza (lupénka, L40)	167
13.4	Akné (akné vulgaris, L70)	168
13.5	Artificiální dermatózy	168
14	Onemocnění v oblasti krku, nosu a uší	173
	Almar J. Mans	
14.1	Funkční ztráta sluchu (H91.2)	173
14.2	Tinitus (H93.1)	174
14.3	Psychogenní porucha sluchu (F44.6)	176
14.4	Funkční dysfonie (F45.8)	177
14.5	Psychogenní afonie (F45.8)	179
14.6	Syndrom sevřeného hrdla – globussyndrom (F45.8)	180
15	Somatoformní bolestivá porucha (F45.4)	181
	Johannes Kruse a Wolfgang Wöller	
16	Časté neurologické klinické obrazy nemoci	187
	Matthias Franz a Johannes Kruse	
16.1	Bolesti hlavy	187
16.2	Závrať	189
16.3	Poruchy spánku	191
16.4	Funkční obrny, poruchy senzibility, senzoričné výpadky	193
16.5	Dystonie	195
17	Gynekologické a porodnické klinické obrazy nemocí a symptomy	197
	Paul Franke	
17.1	Poruchy krvácení a cyklu	198
17.2	Sekundární amenorea	198
17.3	Dysmenorea a premenstruační syndrom	199
17.4	Klimakterický syndrom	200
17.5	Chronicky recidivující bolesti v podbřišku	201
17.6	Pruritus vulvae v pohlavní zralosti	203
17.7	Fluor	204
17.8	Urogynekologické poruchy	204
17.9	Mastodynie	206
17.10	Sterilita	206

17.11	Vedlejší účinky kontracepce	207
17.12	Psychosomatika poruch těhotenství	208
18	Funkční sexuální poruchy	211
	Gerhard Reister a Miriam Hoffmann	
18.1	Sexuální funkční poruchy a jejich příčiny	212
18.2	Rozdělení a diagnostika sexuálních poruch	213
18.3	Vedení rozhovoru s lékařem	215
	Onemocnění s primárně vnitřní duševní symptomatikou	217
19	Úzkostné a nutkavé poruchy	219
	Gerhard Reister	
19.1	Úzkostná onemocnění (F40 a F41)	219
19.2	Nutkavé poruchy (F42)	230
20	Deprese a sebevražednost	235
	Wolfgang Wüller, Wolfgang Tress a Johannes Kruse	
20.1	Symptomatika	235
20.2	Etiologie a systematika depresivních poruch	237
20.3	Těžká deprese (melancholie)	239
20.4	Psychodynamika: závislost a ambivalence	240
20.5	Terapie depresivních poruch	242
20.6	Sebevražednost	244
	Onemocnění s poruchami chování	251
21	Závislostní onemocnění (návyková onemocnění) (F10)	253
	Wolfgang Wüller a Johannes Kruse	
21.1	Symptomatika u závislosti na alkoholu, sedativech a hypnotikách (F10, F13)	254
21.2	Etiologie a psychodynamika	255
21.3	Práce se závislými osobami v rámci základní psychosomatické péče	257
22	Obtížný pacient – problémy ve vztahu mezi lékařem a pacientem	261
	Wolfgang Tress, Johannes Kruse a Wolfgang Wüller	
22.1	Vyžadující a závislý pacient (F60.7)	263
22.2	Problémy ve vztahu s pseudozávislými pacienty (podskupina skupiny F60.7)	266
22.3	Problémy ve vztahu se znehodnocujícími pacienty (F60.8)	268
22.4	Problémy ve vztahu s pasivně agresivními pacienty (F60.8)	271
23	Systemická rodinná terapie	273
	Friedebert Krüger, Susanne Altmeyer a Askan Hendrichke	
23.1	Úvod	273
23.2	Základy systemické rodinné terapie	274
23.3	Psychosociální typizace nemocí	277

23.4	Terapeutické intervence v systemické rodinné terapii	279
23.5	Shrnutí	282
24	Dětství a dospívání	283
	Gudrun Ott	
24.1	Zvláštnosti při praktické rodinné lékařské péči	284
24.2	Diagnostika duševních nápadností v dětství a dospívání	285
24.3	Věkově typické problémové konstelace u dětí a mládeže	286
24.4	Duševní nápadnosti a nemoci v dětském věku a v období dospívání	286
	Životní krize a jejich zpracovávání	297
25	Traumatizované pacientky a pacienti	299
	Wolfgang Wöller a Johannes Kruse	
25.1	Akutní posttraumatické zátěžové reakce (F43.0) a posttraumatické zátěžové poruchy (F43.1)	300
25.2	Tělesné, sexuální a emocionální traumatizace v dětství a dospívání	303
26	Chronicky nemocný pacient	311
	Johannes Kruse a Wolfgang Wöller	
26.1	Zpracovávání a vypořádávání se s onkologickými onemocněními ..	313
26.2	Zpracovávání a vypořádávání se s chronickou terminální ledvinovou insuficiencí	323
26.3	Infekce HIV a AIDS	325
27	Starší pacient	331
	Brigitte Junkert-Tress a Veronika Bergstein	
28	Umírající pacient	339
	Johannes Kruse	
28.1	Objasnění onemocnění	340
28.2	Svět pocitů nevyléčitelně nemocného	342
28.3	K situaci umírajícího	344
28.4	Péče o umírající v praktické rodinné péči	345
28.5	Kontakt s umírajícími	346
	Léčba	349
29	Všeobecná psychoterapie v rámci základní psychosomatické péče	351
	Jürgen Ott a Ulrich Rosin	
29.1	Indikace a prognóza	351
29.2	Psychoterapeutický rozhovor	352
29.3	Nácvikové metody v základní psychosomatické péči	355
30	Přehled odborných psychoterapeutických metod	357
	Jürgen Ott, Ulrich Rosin a Wolfgang Tress	

31	Odborné zvyšování kvalifikace a zajišťování kvality v oblasti základní psychosomatické péče	365
	Wolfgang Tress, Ulrich Rosin a Johannes Kruse	
32	Psychosomatika lékaře	371
	Johannes Kruse, Ulrich Rosin a Wolfgang Wüller	
32.1	Role lékaře a konflikty rolí	371
32.2	Pracovní zatížení lékaře	373
32.3	Zdraví lékařů	374
32.4	Vypořádávání se s zatížením v lékařské profesi	376
32.5	Balintovská skupina – emocionální odlehčení, sebezkušenostní práce a rozšiřování repertoáru chování	377
	Literatura	379
	Rejstřík	385